

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA
 Cluj-Kolozsvár, St. Barón L. Pop, (Brassai-utca) 10
 Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977
 Zs. N. Sz. — 558
 A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címrendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 350
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 150 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 228. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Kiszlev 21 * 1923 nov. 29 Csütörtök

Bűnös türelem?

A liberálisokhoz igen közelálló „Universul” azt a szörnyű vádat emeli a kormány ellen, hogy bűnös türelemmel kezeli a kisebbségeket, különösen a magyarságot. Ez a bűnös türelem klasszikus módon nyilatkozott meg a parlament tegnapi ülésén Sándor József magyar képviselő beszéde alatt. A „türelemnek” olyan vihára zúdult a felszólalóra, amely majdnem elsodorta a szónoki emelvényről. Nem a mi hivatásunk, hogy védelmére keljünk a vitásá ttt magyar ügynek. Ezt bizonyára derekasan elvégzik majd a magyar lapok és politikusok. De a tegnapi parlamenti incidens közvetve bennünket is érint és érinti az összes romániai kisebbségeket. Egy kisebbségi képviselő feláll a parlamentben, hogy elpanaszolja testvéri sérelmeit, hogy igazságot és jogot követeljen a törvényhozás házatól, mire a felháborodásnak olyan moraja támad, olyan fenyegető és ellenséges közbeszólások röpködnek a levegőben, hogy az emberek az az érzése, itt csakugyan hazaárulás, vagy még ennél is rosszabb történt. Olyan jelenet ez, amely méltán tölti el nyugtalansággal az összes kisebbségeket. Mi egyéb hivatása lenne egy kisebbségi képviselőnek, különösen a román parlamentben, ahová oly kevesen jutottak be, ha nem az, hogy tolytonosan felpanaszolja az igazságtalanságokat és jogokat követeljen választói számára. Ha ettől a lehetőségtől és jogtól megfosztják a kisebbségek képviselőit, — már pedig egyes képviselők tegnapi magatartása egyértelmű volt ezzel — akkor semmi célja az egész parlamentáriszmusnak és még kevesebb értelme volna, hogy a kisebbségek óriási küzdelmek és erőfeszítések árán képviselőket küldjenek a parlamentbe.

Nem áll rendelkezésünkre Sándor József beszédének szövege, csupán a táviratok kivonatolható részeit ismerjük azt. Ebben a beszédben, még ha a legszigorúbb és leghazafiasabb vizsgálat alá is vesszük, nem találunk olyan bűnös kitételeket, amelyek indokoltá tették volna a szörnyű felháborodás kirobbanását. Egyszerű, nem is mai keletű sérelmeket sorolt fel Sándor József, amelyek a magyarság kulturális érzékét és amelyeket sajnos bármely más kisebbség képviselője is bátran felsorolhatott volna. Lehet, hogy a panaszok felsorolása szokatlanul hangzott a román parlamentben, bár láttunk mi ott különös viharokat és hallottunk élesebb és cifra beszédeket is. A felháborodás okát nem a kifejezés módjában, nem a szavakban és nem is a beszéd lényegében kell keresnünk, hanem abban az előítéletben és türelmetlenségben, amellyel a román politikusok egy része még ma is megítéli a kisebbségi problémát. Helyesnek, sőt szükségesnek tartjuk, hogy az állam ne tartsa és teljes erejével nyomjon el minden oly mozgalmat, amely az ország épségét és biztonságát veszélyezteti. Azt azonban, hogy egy kisebbség iskolákat követel a maga számára és jogot saját népiségének és kulturális becsületének kifejtésére, valóban nem lehet és nem szabad ilyen veszedelemnek tekinteni. Csak türelmetlenség és a túlfűtött szenvedély láthat veszedelmet a kisebbségek ilyen irányú törekvéseiben. Ebben a pontban minden ittélő kisebbség együtt érez: iskolákat akar, ahol háborítatlanul fejleszthesse kulturáját és szabadságot akar, hogy folytathassa népi életét. De szent meggyőződésünk szerint együtt érez abban is, hogy törekvéseit összhangba hozza az állam érdekeivel és hogy erőit ne az állam ellen, hanem az állam javára működtesse. Nagy tévedés bukaresti lapjaink megállapítása, hogy a kormány biztos túlmérséget tanúsít a kisebbségekkel szemben, már csak azért is, mert a türelem sohasem lehet bűnös. Ellenben a türelmetlenség mindig az. Ha ki akarják gyomlálni a bűnt a mai politikából és közből, gyomlálják ki először a legnagyobbat: a türelmetlenséget.

Ratifikálás előtt a román-orosz megállapodások

Bukarest, november 28. A hadügyminiszter ma a király elé terjeszti a tiraspoli román-orosz egyezményről szóló megállapodásokat.

A magyar kölcsönt akarták felrobbantani a francia követség merénylői

Egymás ellen vallanak a letartóztatottak. A százegyes bizottság hozsalmai

Budapest, november 28. A francia követség elleni merénylet ügyében Márffy Józsefet szembeállították háziasszonyával, aki előtt kijelentette annakidején, hogy a Reviczky-utcai

bombamerénylet célja a magyar kölcsön megakadályozása

és a Bethlen-kormány emiatti bukása. Ezt utólag Márffy beismerte, míg a Dohány-utcában elkövetett pokolgépes merénylet bűnrészességét négy más letartóztatott vállalta: Horváth-Havas József, Varga Ferenc, Nesz Károly és Kliaszt Jstván. Mindnégyen azt vallották, hogy a bomba Márffy lakásán készült és ezt szemébe is mondták neki.

A szembesítésnél izgalmas jelenetek játszódtak le

Márffy József és bűntársai között. Márffyt két előkelő nőismerőst, akiket tegnap előállítottak, ma elbocsátották a főkapitányságról, mert kiderült, hogy csak eszközei voltak Márffynak és Adorján-nak. A sorozatos bombamerényletek ügyét a rendőrség nyomozása teljesen tisztázta. A francia követség ellen Márffy József, a Koháry-utcai Ferenc József laktanya ellen elkövetett merényletet Horváth-Havas József, a Páva-utcai zsidó imaház elleni merényletet Christi József követték el. A bombák Márffy Bokréta-utcai lakásán készültek, a

legutolsó bombát Nesz Károly szerelte fel. Ők a százegyes szövetség vezetői. A rendőrség most azt kutatja, hogy

kik pénzelték a bombagyártókat,

akik állandóan nagylábon éltek. A nyomozás most az Erzsébetvárosi Kör elleni bombamerényletre helyezi a legnagyobb súlyt, valamint az Atheneum-nyomda sétrombolóra. A rendőrségnek az a meggyőződése, hogy az eddigi összes merényletek között szerves összefüggés van.

De kiderült, hogy a százegyes bizottság más módon is dolgozott. Az erre vonatkozó adatok szerint, melyek valósággal rémregénybe illők, a kommün bukása után a százegyes bizottság tagjai előszeretettel gyűltek nagyobb tömegekbe és a zsúfolt villamosok közönsége közé. Így például egy Kis Lajos nevű fiatalember beismerte, hogy ő is aktív

részese volt a mérgezett tükkal végrehajtott merényleteknek.

Mikor az áldozat felsikoltott s ennek folytán tumultus támadt, mindig tanúnak jelentkezett s egyszerű munkáskülseje miatt sohasem gyanakodtak rá. A rendőrség most annak megállapításán fáradozik, hogy ennek az éveken át alkalmazott gyilkossági módszernek hány áldozata van.

Impozánsnak ígérkezik a bukaresti kereskedőkongresszus

Erdélyből körülbelül hétszáz delegátus utazik Bukarestbe. A szabadkereskedelem, az adóügyek, a vámkérdés legfontosabb pontjai a tárgyalásoknak. Hetvenöt százalék vasuti kedvezmény a résztvevőknek

(Kolozsvár, 1923. november 27.) December 9-én kongresszusra gyűlnek össze Bukarestben Románia kereskedői, hogy kifejezést adjanak azoknak a sérelmeknek, amelyek a kereskedelmi életet megbénítják és annak tökéletes fejlődését lehetetlenné teszik. A legutóbbi években még egyszer se volt alkalom arra, hogy az erdélyi kereskedők kívánságait, amelyek honorálása feltétlen érdeke a kereskedelem természetes fejlődésének és általában a gazdasági életnek, demonstratív formában a kormány tudomására hozzák és a hibáknak orvoslását kérjék. Ez a kongresszus, amelyet a Sfátul Negustoresc bukaresti központja rendez és amelyen Románia minden kereskedelmi testülete résztvesz, lesz hivatva arra, hogy a sérelmeket orvosolja, illetve azok orvoslását a kormánytól közvetlen uton kérje.

A kolozsvári Sfátul november 11-én választmányi ülést tartott, amelyen behatóan foglalkozott azzal az állásponttal, amelyet a kongresszuson képviselnie kell. November 11. óta folyak a nagyarányú előkészületek a kongresszusra, fontos, hogy azon a kereskedelmi érdekképviseletek fellépése egységes és inponzáns legyen, mert csak így remélhető a kitűzött cél elérése.

A kereskedelmi szabadságot

— A kongresszus két napig fog tartani, színhelye az Eforia nagyterme lesz és azon a kereskedelemügyi, pénzügyi és igazságügyi miniszterek is megjelennek. Hogy kik mennek Kolozsvárról ebből az alkalomból Bukarestbe, ezt még várról ebből az alkalomból Bukarestbe, ezt még nem tudjuk, az aláírások gyűjtése javában folyik, egyelőre nyolcvan-száz tagtársunk jelentkezett, azonban ez a szám addig feltétlenül szaporodik.

— Kívánságaink legfőbb és egyben legfontosabb pontja a kereskedelem szabadságának visszaállítása. Erről a kérdéstről hivatalosan elnökünk, Evián dr. tart előadást, ez az a pont, amelyre nemcsak Erdély, de a regát kereskedői is a legnagyobb súlyt fektetik. Fontosságban mindjárt a második helyet foglalják el az adóügyi kérdések,

nevezetesen a forgalmi adó eltörlése, illetve pauszálrozása, az adókievetések módjának megváltoztatása, az a feltétlenül jogos kívánság, hogy az adókievetőbizottságban tényleg szakértők foglaljanak helyet. Igen fontos még a vasuti szállítások kérdése, a munkaszünet egységes és végleges rendezése, a bankuzsora letörlése, a lakáshiányból eredő bajok megszüntetése építkezési kölcsönök útján, amely kérdés most különösen aktuálisá vált, tekintve hogy az új épületek is rekvirálhatók, az állam bel-földi tartozásainak kiegyenlítése, amely, tekintve hogy igen jelentékeny összegekről van szó, segítene a pénzühiányon is és megszüntetné a piacon dühöngő uzorát. Fontos követelésünk, hogy a gazdasági élet irányításánál bekerjék a gazdasági testületek szaktvéleményét, azonban ezeket a véleményeket ne helyezték az eddigi szokás szerint azonnal íratárba, hanem szíveleljék meg és használják fel.

Rendezni kell a vámpolitikát

— Rendezni kívánjuk a vámkérdést. A miniszter ur megígérte több vámszabadraktár felállítását, azonban mindezek egyetlen egy vámszabadraktár sincs egész Erdélyben.

— A kongresszuson Erdély minden városának kereskedelmi testülete résztvesz. Eddig huszonkét helyről kaptunk értesítést. Evián dr. felszólalásán kívül egyelőre Constantiu felszólalásáról tudunk, aki a bukaresti központi választmány tagja és aki a gyakorlati megoldások lehetőségével kíván foglalkozni. Kolozsvárról még Somogyi Miksa beszél, aki az adókérdéseket tárgyalja majd. Valószínű, hogy Nagyvárad, Temesvár, Arad, Brassó delegátusai is részt kérnek a vitában.

— Ha a megjelenők számát nézzük, a kongresszus feltétlenül impozáns lesz. A kisebb városok eddig háromszáz résztvevőt jelentettek be, úgy hogy Erdély körülbelül hat-hétszáz delegátussal szerepel. Ehhez jön még a regát. Mi a kongresszuson résztvevők számát körülbelül háromezerre becsüljük. A delegátusok 75 százalékos vasuti kedvezményt kapnak, Nagyváradról valószínűleg különvonat indul, az elszállásolásról pedig a központ gon-

doskodik. A tárgyalás nyelve természetesen román lesz, azonban magyar, német és orosz tolmácsok állnak a delegátusok rendelkezésére, akik az elhangzott beszédeket lefordítják. Ebből következik, hogy a kongresszuson magyarul, németül és oroszul is fel lehet szólni. A napirend után a Sfatul alapszabályainak módosítására is sor kerül.

Átszervezik a bíróságokat

(Kolozsvár, november 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új igazságügyminiszter tárcája átvétel után két fontos akcióba kezdett. Elrendelte a lakbérleti törvénytervezetnek megsemmisítését és új törvénytervezet kidolgozására adott megbízást. Az új törvénytervezet vezérlő szempontja, hogy a lakásügyek ezután csak a lakók és háztulajdonosok érdekeinek méltánylása alapján oldhatók meg. A törvénytervezet a miniszter kijelentése szerint alig fog február előtt a parlament elé kerülni.

A második rendelkezése Marzescu miniszternek a bíróságok újjászervezésére és ezzel kapcsolatban az igazságszolgáltatás vezetésének meggyorsítására vonatkozik. Jelenleg az igazságügyminisztérium szervezési osztályában sűrűn dolgoznak a reorganizáción, melynek főbb alapelveiről a következők:

A táblák tanácsait átszervezik a regátban is: ezután az egyes tanácsok 5 helyett 3 taggal fognak ülésezni, ott, ahol eddig 2 tanács intézte az ügyeket 5 bíróval, ezután 3 tanács fog működni 3 bíróval.

A törvényszékeknel a következő változásokat helyez kilátásba a tervezet: a bíróságok az elnökökből és egy bíróból fognak állni, a tanácsok számát a rendelkezésre álló bírók számával arányban szintén emelni fogják. A miniszter célja az egyes tanácsok számának emelése által a bírókat nagyobb és gyorsabb munkára kényszeríteni, anélkül azonban, hogy a költségvetést újabb állások szervezése által megterhelje.

Marzescu miniszter kijelentette azt is, hogy szükség van a bírói kar nyújtásának emelésére és ezért a jövőben szigorúan kell eljárni a bírák kinevezésénél. A miniszter ezért a bírói kvalifikáció emelését törvényileg úgy óhajtja szabályozni, hogy csak a legkifogástalanabb és legképzettebb jogászok lehessenek bírák. Nem fordulhat elő az az eset, hogy — amint ezt a bukaresti lapok is megírták — egy vidéki járásbíró Botosani megyében egy asszonyt, aki szomszédjától egy tyukot lopott, két évi börtönrre ítélte. Miután az ítélet jogerős lett, az igazságügyminiszter királyi kegyelmet kért az asszony számára, hogy ezáltal a lehetetlen ítéletet legalább utólag enyhítse.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt
— Szóval maga azt hiszi, hogy mi zsidó diákok kételtünk vagyunk. En inkább azt hinném, hogy éppen ellentétei vagyunk a kételtűeknek, — tudniillik mi elhagytuk azt az éltető elemet, melyben otthon vagyunk és egy olyanba vetettük bele magunkat, mely természetünknek nem felel meg.

— Oh ez csak képzelődés! — kiáltott Léwy. És csak addig tart, amíg az ember mindkét környezetben való életet meg nem szokta. Hogyha az ember nem nehézkes természetű és olykor-olykor be tudja dugni a fülét, akkor szinte kellemesnek is lehet mondani, hogy ilyen változatos módon két ellentétes elembe mozoghat az ember. Az ember ma hal, holnap madár ahogy éppen jobban tetszik.

— Magának valószínűleg szerencsés temperamentuma van, — mondotta Jákob.

— No igen. Alkalomadtán jöjjön el hozzám. Akkor majd beszélgethetünk még egyről-másról.

— És maga is énhozzám. Éppen itt lakom.
— Stopp! Már holnap reggel is eljövök és itt szivom el a reggeli bagómat, mielőtt a kórházba megyek. Most pedig jóccakát. Nagyon örülök, hogy összeismerkedtünk.
— En is! Jóccakát Léwy!

* * *
Néhány nappal később Jákob egyik unokabátyja még a kora reggeli órákban berontott hozzá, anélkül, hogy időt szakított volna magának a kopogtatásra, vagy jöreggelt kívánt volna. Lélekszakadva kiáltott feléje:

— Gyere gyorsan az apához! A rófi¹⁾ küldött érted.

¹⁾ Rabbi.

Bűnös türelemmel vádolják a kormányt a magyarsággal szemben

Óriási kavargás Sándor József kamarai beszéde körül. A többség nem akarta meghallgatni Sándor felszólalását. Angheliescu szerint a magyarságnak ma több iskolája van, mint az előző rezsimben. Jorga Angheliescu mellett

(Bukarest, november 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésének legérdekesebb eseménye Sándor József magyar képviselő felszólalása, aki a magyar iskolák ügyében interpellált. Sándor József felszólalása óriási izgalmat keltett, a többség egyáltalában nem akarta végighallgatni beszédét. A beszéd körül támadt kavargásra legjellemzőbb az „Universul” cikke, amely a bukaresti sajtóban is szokatlan erős kifejezésekkel kommentálja Sándor József beszédét.

Az állam nem tűrheti a fenyegetéseket

Az „Universul” Sándor József parlamenti beszédét szemtelenség és patalogikus provokativnak mondja. A beszédben elhangzott tenyegesetek — mondja az „Universul” — a legjobb bizonyítékai annak, hogy a magyarok mily szabadságot élveztek eddig Erdélyben és ezt most az állam ellen fordítják. A lap vádolja a kormányt, hogy bűnös türelemmel jár el Erdélyben a magyarokkal szemben. Sándor József beszéde a román néppel szemben tanúsított arcátlanásával telumulja a magyar tirannizmus évszázados impertinenciáját is. Az „Universul” azzal végzi cikkét, hogy a román-ság, amely annyira türelmes volt az erdélyi magyarsággal szemben és szerződésekkkel védte annak jogait, nem tűrheti tovább, hogy inzultálják és fenyegetik azokat a magyarokat, akik a román állam oltalma alatt élnek. A magyarok ha fenyegetnek, veszedelmesekek és a veszedelemmel szemben a románságnak védekeznie kell.

Az anyanyelv iskolai joga

A nevezetes kamarai ülés egyébként így folyt le: Sándor József beszédét azzal kezdte, hogy kétféle magyar nevében beszél.

A többség erre a közbekiáltások özönével zavarja meg a beszédet. Ez nem igaz, — hangzik minden oldalról.

Sándor József kéri a kormányt, engedje meg, hogy a magyar iskolákban a magyar gyermekeket anyanyelvükön oktassák, hogy ezen iskolák fejleszthessék a magyar szellemet.

Janu felbeszékli: Mi az a magyar szellem? Nem lehet a román parlamentben magyar szellemről beszélni!

Sándor József: A magyar iskolákat, amelyeket a magyarság munkája állított fel és tart fenn, bezárják.

— Mit keresek én a rófnál? — kérdezte Jákob, — semmi dolgom a róffal.

— Chüzepe! — kiáltott az unokabátyja. Semmi dolgod a róffal? De neki van dolga veled. — Jákob titokban hizelgőnek érezte ezt a meghívást. Bizonyítéka volt ez annak, — milyen nagy feltűnést keltett az, hogy egy fiatal vidéki zsidó fiú olyan ragyogóan állta meg a vizsgát. De fiatalos pajkosságból, vagy talán csak azért, hogy unokabátyját bosszantsa, meglegedett vele, hogy azt mondja:

— Jó, mindjárt jövök.
— És estére a Birnbaum nagykereskedőkhöz kell menned. Hozzánk küldtek érted, mert nem tudták, hogy hol lakol.

— Már minthogy kel? — kérdezte Jákob?
— No, hogy micsoda gajve²⁾ bujt beléd, amióta egy kicsit diák lettél! Kicsoda ne örülne annak, hogy a gazdag Birnbaum meghívja? Különben akár megysz, akár se, — törődöm is én veled!

Ezzel tovafutott, — és mikor apjához visszaérkezett, bedugta fejét az ajtón, úgy mondta: — Mingyárt gyön az a gajve-büz!

Mikor Jákob belépett Márkus bácsijához, nagynője éppen azzal foglalkozott, hogy egy nagy nyakfódot szép fodrosra igazgasson. Megkötötte Jákob nyakában és beléltette a bácsi nagy gyémánt melltűjét. Utána tipegett egész az ajtóig és letisztogatta ruhájáról a legkisebb porszemecskéket is.

Márkus, kimondhatatlan büszke arccal, elől ment. Tudomására adta öccsének azt a nagy megtiszteltetést, mely a rófi meghívásával érte és gondolatban ő is kivette a megtiszteltésből részes testvéries részt.

— No, fog majd nagyot nézni a többi zsidó, ha péntek este meghallják, hogy a rófi

¹⁾ Szentelen.

²⁾ „Gáavá”: dolyfosság.

Angheliescu közoktatásügyi miniszter: Minden iskola bezárásának megvan a maga alaposa. Interpelláljon meg minden egyes esetben és én megadom a kellő választ!

Sándor felszólal több iskolát, amelyek bezárása következtében kétezer tanuló maradt iskola nélkül.

Angheliescu statisztikája

Angheliescu közoktatási miniszter ezután a már ismeretes iskolastatisztikáját adja elő. Ezerint ma a magyarságnak háromszáz elemi iskolával többjük van most, mint a magyar uralom idejében. A román állam hatszáz magyar elemi iskolát tart fenn, negyven liceumot és nyolcvanhat gimnáziumot. A határon túl bezárták valamennyi román iskolát.

Sándor folytatni akarja beszédét, mire Jorga közbeveti.

Hány román iskolát tartott fenn a magyar kormány?

Sándor: Elég rosszul járt el a magyar kormány. Ez a rendszer a magyar iskolák és a magyar nép elrománosítására törekszik.

Több liberális erdélyi képviselő: Önök nem magyarosították a román iskolákat és falvakat?

Sándor József: Épp ellenkezőleg történt.

Beszédét azzal végzi, hogy a kormányzás szelleme a kisebbségekkel szemben legyen a civilizált kor és humanitás követelményeinek megfelelő, akkor majd helyreáll a nyugalom a mi Erdélyünkben. Sándor beszédével az ülés véget ért.

Roszbach porosz kapitány rohamcsapatokat szervez a bécsi diákokból.

Berlinből jelentik: A „Neues Wiener Journal”-nak, hogy Roszbach főhadnagy, a porosz diákkülönítmények hirhedt vezére, rövid ideje Bécsben tartózkodik. A bécsi harcos diáklakulatokat bizalmas köriratban az egyetemi menzára hívták össze a Bécsbe érkezett porosz katonatisztekkel való tanácskozására. A tisztek vezetője Roszbach főhadnagy, a megbeszélésük tárgya pedig az, hogy a bajor és porosz mintára osztrák rohamcsapatokat alakítsanak az egyetemi diákságból. Ezek a tanácskozások összetűznek a bécsi egyetemeken legutóbb történt tüntetésekkel, melyek miatt az előadások több napig szüneteltek. A rendőrség kutatja a német katonatiszteket.

meghívott engem, — gondolta magában.

Jákob ugyancsak szótlanul ment előre és azon gondolkodott, hogy mit fog a rófi mondani neki. Mennél közelebb érték, annál jobban erőt vett rajta valami félénk tiszteletérzés és minden meggyőződése ellenére, melyet ő a jobb belátásnak nevezett, úgy érezte, mintha lelkiismerete valami bíróság előtt való kihallgatásra készülődne afelől, hogy áthágta a vallásos szabályokat.

Mikor fölérték az őrségi, rozoga lépcsőkön, az előszobában a kőlgábe¹⁾ fogadta őket. Lábhegyen járva vezette be őket abba a szobába, melyben a rófi ült és éppen a chüme²⁾ tanulmányozta.

Sokáig tartott, míg a rófi fölpillantott könyvéből, — és a tisztelettel terhes némaságban, mely a szobát betöltötte, Jákob összeszedte minden bátorságát, úgy hogy nyugodtan tudta a rabbiát szemlélni.

Az agg férfi halovány arcán, fehér szakállán, az egész alakján és mindenben ami körülötte volt, bármennyire öreg és színehagyott is legyen az, olyan békesség terült el, hogy Jákobban akarata ellenére is valami mély, fájó vágyakozást ébresztett, olyanfajta vágyakozást, mint amilyent a szárazföldről világló magányos gyertyafény ébreszt a viharzó tengeren. Itt egy olyan helyet látott, melyet a kétely soha meg nem közelített, itt az örök szombat nyugalma lakott — és isten társaságában, az egész keresztény világtól, cermóniákkal elválasztva szellemi Kanaánban lakott itt ez a férfi.

— Ha úgy tudna az ember zsidó lenni, mint ő! — mondotta Jákob halk sóhajjal.

¹⁾ „Kőlgábe”: a rabbi körül szolgálatot tevő funkcionárius. Összetett szó ebből a két szóból: kahal: közeg, gabbaj: előjáró.

²⁾ „Chüme”: elferdített és összevont kifejezés ennek a megjelölésnek: Chamisa chumás Tóra, magyarul: a Tóra öt könyve (a biblia). (Folyt. köv.)

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Portlandceban alakult meg alaptőkével a „Ne vállalatnak az alapling biztosított határában 3.000 cementgyártáshoz fogja kitermelni. pokkal ezeltt verakban tüzetesen eszközöltek, amely termelőképességét 80.000 tonnáig

Jaffa villan

Jaffa város arab elutasította Ruthé ajánlatát a város közölgés. A tanács tisztán gazdasági szempontokból meelektromosítványok az egész országra ki Jaffa utcáin s sága nagy örömmel ez alkalommal. A város tanácsa is lattal a város vil egy ötszáz lóerős az áramot, később a Jordán vízcsés művekbe. A város évi ötszáz fontot

A „Raana

üzemét. A Raanagatója a napok magával Lozva gépeket, amelyek versenyképesebbnek sikerült ezekben felemelni magát az üzemi dígi üzletmenetben minában magabizmainak és a szintén nagy re

Tel-Aviv

Aviv város tanépesedési statisztika 370 haláleset törték közül 367 véleménye szerimegbízható, mely jelentik be pokörülbelül száz

A palesz

Cionból jelentik az utolsó két égyobb földterület céljaira és margitó. A dohány sok ültetvényeselőleget a dohánylésén a dohánytermelés nagy nak külföldről musokat, hogy lési ágat a kel a javaslatot el

A P. L.

A Palestine Lszületeket tett bocsátására. A és fedezetül a gálnak. A kö földvásárlásokra televények el képviselni és kerül kibocsát fizetik ki. A Palestine L eszközl fogad kisebb gazdasági fizetőeszközök részéről is, amelyek közösen

Uj ház

„Mesek” né részvénytársas font sterling Brutkus, Ep és Kutzenof áll a telepítő

Hölö

Amerika újra beavatkozik Európa ügyébe

Franciaország és Belgium enyhíti Ruhr-politikáját

(Páris, nov. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Chicago Tribune“ szerint Amerika ismét részt akar venni az európai ügyek intézésében. A híradás szerint Coolidge elnök üzenetet intéz a kongresszushoz, melyben bejelenti, hogy Amerika közreműködik a jóvátételi kérdés megoldásában.

A jóvátételi kérdéssel és a Ruhr-megszárlásról, mint a „Deutsche Allgemeine Zeitung“ írja, legközelebb tárgyalások indulnak meg London és Páris között. Belgium és Franciaország elhatározta egyébként, hogy enyhíti a ruhrvidéki kormányzás szigorúságát.

A rákbetegség problémáinak mai állása

A napokban beszámoltak a lapok Naamé tüniszi orvosnak a párisi orvosszövetségben tartott előadásáról, amelyen a rákbetegségnek általa felfedezett új gyógykezeléséről számolt be. Naamé a rákot úgy fogja fel, hogy az az utóbbi időben nagyfotosságának felismert belső kiválasztó mirigyek működési zavarának eredménye. Ennek megfelelően úgy igyekszik gyógyítani, hogy különböző belső kiválasztó mirigyek kivonatait fecskendezi be a beteg szervezetébe, amelyek hatására a mirigyek működése fokozódik és ez által megszűnnek azok az előfeltételek, amelyek a rákbetegség keletkezéséhez szükségesek. Anélkül, hogy az elmélet és kezelési mód kritikai tárgyalásba bocsátkoznék, — hisz ez nem erre a helyre tartozik — azt hiszem nem lesz érdektelen, ha ebből az alkalomból a rákbetegség problémáinak és elméleteinek a nagy közönséget is érdeklő részét a tudomány mai állásponjtjának megfelelően összefüggően ismertetem. Az állásfoglalást a berlini orvosszövetség legutóbbi ülésének vitaanyagából merítettem.

A rák a szervezet sejtjeihez hasonló sejtes elemekből kiinduló rosszindulatú daganat. Rosszindulatusága abban áll, hogy rendkívül gyorsan növekedik, a szervezet ama részével, ahol fellép és annak környezetével összekapaszkodik és szabálytalan, fel nem tartóztatható növekedésével az ép szervezetet a szó szoros értelmében felemészti. Hajlamos a szétesésre, kifelévesedésre, vérzések előidézésére, azonosfelül némelyek szerint egy a szervezetre nézve ártalmas mérget, az úgynevezett rákterjet termel. Igen nagy kiujuási képességgel rendelkezik, ezért gyakoriak a visszaesések. A szervezet egészséges részeiben áttéteket okoz és ezáltal a szervezet majdnem minden egyes részét megtámadhatja.

A rák keletkezésének megmagyarázására két elmélet áll egymással szemben. Az egyik Virchow „ingerelmélet“ének alapján úgy magyarázza a rák keletkezését, hogy azt apró ingerek idézik elő, amelyek a szervezet bizonyos részét huzamosabb időn keresztül érik. Ezekre az ingerekre a szervezet rákképződésével felel. Így érthető meg, hogy miért kapnak az erős pipázók ajakrákot, vagy miért potarákat a bagórágók, vagy az indiai betheldió-rágók. Hasonló ingerek szerepelnek a bányamunkások bizonyos rákfajánál, akik arzéntartalmú ásványokkal dolgoznak, vagy az anilink munkások hályográkjánál. Caspari, a frankfurti rákkutatóintézet igazgatója felteszi, hogy az emberi gyomorrák egyik igen gyakori oka a tulságosan meleg ételek és italok élvezetében keresendő, amelyek a gyomorráknak érintésével egy mindig megújuló ingert fejtenek ki. Ez nem jelenti azt, hogyha valaki egy csésze teát vagy kávét melegen megiszik, akkor feltétlenül rákot kell kapnia. Ellenben tanácsolja, hogy szokjunk le a megszokásból tulságosan melegen elfogyasztott ételek és italok élvezetéről.

A másik elmélet a Cohuhenné, aki a rák keletkezését úgy igyekezett megmagyarázni, hogy az a szervezetben a fejlődés alkalmával fel nem

használt és ott visszamaradt csirakból indult ki. Ez az elmélet azonban ma már csaknem teljesen megdőltnek mondható és csak nagyon kevés hívője van.

Ugyancsak megdőlt az a feltevés is, hogy a rákot fertőző betegségek mintájára valamilyen bacillus idézné elő. Ezzel szemben azonban tudjuk, hogy bizonyos élősködők által kifejtett és huzamosabb időn át ható ingerek a rákképződésére okul szolgálhatnak. Fibiger (Kopenhága) patkányoknál és egereknél gyomorrákot idézett elő azáltal, hogy a kísérleti állatokat élősködőkkel táplálta. Csupán az nincs eldöntve, hogy ezekben az esetekben a béltergeknek a gyomor falába való furódásával okozott helyi ingerek, vagy pedig az anyagcsere termékek vegyi uton, vagy mind a kettő idézte elő a rákos daganatot.

Az emberről is ismerünk rákfajokat, így a hólyag- és májrák bizonyos fajtája, amelyek tergek bevándorlása útján keletkeznek. Röntgen- és rádium-sugarakkal is sikerült rákos daganatokat előidézni, amelyek minden tekintetben hasonlítotak az emberi rákhoz.

Az állatkísérletek beigazolták, hogy nem minden állatnál, sőt ugyanazon állatfaj egyedénél sikerült ugyanolyan módszerrel a rákot előidézni. Az illető egyed bizonyos dipozíciója, hajlamossága volt szükséges ahhoz, hogy az alkalmazott ingerek hatására a rák kifejlődjék. Enélkül legtöbbször egyáltalán nem sikerült a kísérlet.

E kérdés tanulmányozására jó ideje csak a különböző statisztikák állottak rendelkezésre, míg újabbban Loeb Leónak és munkatársainak sikerült e kérdést állatkísérleten segítségével is tanulmányozni. Ők rákbeteg tehér egereket természetesen keresztetettek és ezáltal sikerült nekik valószínűleg rákos familiájú egereket kitenyészteni. Ők kimutatták, hogy a rákbetegség fellépése az utódoknál a Mendel-féle öröklési törvényt követi. A rák öröklésére való hajlam recessív természetű, vagyis ha csak az egyik szülőben van meg a rák, az utódokból idővel kivész. Ebből az következik, hogy a házasságoknál ügyelni kellene arra, hogy két olyan házastfél, akiknek családjában rák előfordult, ne házasodhasson össze. Mert így előáll az a veszély, hogy a múlt természetű öröklési tényezők dominálóká válnak és így rákos családok jönnek létre.

A gyógyítást több körülmény nehezíti meg, amelyek közül legfontosabb, hogy a betegség a szervezet egyik helyéről kiindulva, annak majdnem minden egyes részét kiszámíthatatlan módon megtámadhatja. Igen fontos az a körülmény is, hogy ha a daganatból csak egy parányi rész is visszamarad, abból a legsúlyosabb visszaesés állhat be. Ezért akkor van legnagyobb kilátás a gyógyulásra, ha a rák korai stádiumban kerül az orvos elé, amikor is a műtét útján való teljes eltávolítása a legnagyobb valószínűséggel lehetséges, mert a baj még egy helyen lokalizálva van. Azok a rákfajták, amelyek a test külső részein, például bőrön van-

nak, leggyorsabban észrevehetőek és így gyorsan kerülnek velük a betegek az orvos elé, azok adják statisztikailag a legjobb eredményt.

Mig néhány évtizeddel ezelőtt a rákot kizárólagosan műtét útján gyógyították, az utóbbi évtizedekben a Röntgen-sugarakkal való kezelés kezdett mindinkább tért hódítani. A bőr felületén levő rákfajok besugárzással is kétségtelenül szépen gyógyíthatók. Ezzel szemben a mélyben levők a besugárzás számára kevésbé alkalmas anyagul szolgálnak. Igaz, hogy itt a diagnosztikai nehézségek következtében a rák a későbbi időpontban lesz a Röntgen-kezelésre utalva, amikor is a gyógyulási lehetőségek műtét útján is kedvezőtlenebbek. Egy faja van a ráknak, ahol a besugárzással határozottan szép eredményeket értek el és ez a női nemi szervek bizonyos rákfajtája. Itt az eredmények oly kitűnőek, hogy igen sok neves nőgyógyász teljesen elhagyta e rákfajták operatív gyógyítását. Ezzel szemben a többi rákfajták kezelésénél a Röntgen-sugár nem váltotta be azokat a nagy reményeket, amiket hozzáfűztek. Ma általános az az elv, hogy a rákot, amíg lehet, radikálisan meg kell operálni. Csak ha a műtét beavatkozása oly késői időben történne, amikor a mai egyszerű sebészeti technika dacára kevés kilátás volna a gyökeres eltávolításra és így a műtét a velejáró veszélyek miatt nem kockáztatható meg, van helye a besugárzásnak. Egyes kivételes esetek még ezekből a gyógyíthatatlannak minősített alakokból is a besugárzásra meggyógyulnak.

A rák gyógyításának harmadik módja, a gyógyvegytani, nem tud komoly eredményeket felmutatni, legalább is egy olyan szert, mint a Salvarsan a véréj kezelésében, a rákbetegségre nem sikerült feltalálni. Kísérletileg sikerült ugyan bizonyos állatoknál a rákot vegyi szerekekkel meggyógyítani (Neuberg), azonban ezekben az esetekben a gyógyító hatás elérésére sokszor olyan nagy adagra volt szükség, hogy az állat áldozata lett a vegyszer hatásának.

Nagyjelentőségű végül a szervezet védekező erejének növelése a rákkal szemben. Ezen a téren még számos felvetett idea és megoldatlan probléma szorul bővebb megvilágításra, illetve megvizsgálásra. Valószínű, hogy az elkövetkező évek ezen a téren fognak haladást jelenteni.

Szomorú tény, hogy az emberiség eme hatalmas betegségének gyógyítására, különösen az előrehaladottabb stádiumban még nincsen biztos szerünk vagy eszközünk. De ha figyelembe vesszük azokat az eredményeket, amiket az utóbbi évtizedekben a rákkutatás terén felmutattak, sokkal bizakodóbban kell tekintenünk a jövő felé, amely talán meghozza a megoldást.

Dr. Ujhelyi József.

Kétezerötvenhét idegen Kolozsvárott

Az idegenek legnagyobb része magyar. Negyven százalékkal emelkedett tavaly óta az idegenforgalom

(Kolozsvár, nov. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvárnak ma igen tekintélyes az idegenforgalma. Alig mulik el nap, hogy ne érkezzenek Kolozsvárra az idegenek, akik hosszabb-rövidebb ittartózkodás után továbbutaznak. Ez az idegenforgalom nem kis mértékben járul hozzá Kolozsvár fejlődéséhez, hiszen minden idegen valutát hoz, minden idegen vásárol.

A Kolozsvárra érkező idegeneket a rendőrség tartja nyilván, minden ideérkező más állam polgára köteles huszonegy órán belül a rendőrségen jelentkezni. Érdeklődésünkre a rendőrségi idegenforgalmi iroda vezetője a következő felvilágosítást adta: — Az idegenforgalom hónapról-hónapra határozottan emelkedik. Az idegen államok polgárai egyre szívesebben jönnek ide, ezt nem a statisztika mutatja, hanem személyes tapasztalatunk, az itt elmondottakból tudjuk.

— Az idén eddig kétezerötvenhét idegen volt Kolozsvárott, ami a tavalyi jelentkezések számához viszonyítva igen tekintélyes, körülbelül 35—40 százalékos emelkedést jelent.

— Az ideérkező idegenek természetesen nagyon megoszlának nemzetiség és állampolgárság tekintetében. Legnagyobb részét magyarok jönnék (az idegeneknek körülbelül a fele magyar), utánuk számarányban csehek, németek, jugoszlávok, franciák és angolok. Ázsiai vendégek is voltak Kolozsvárott, azonban csak két napig tartózkodtak a városban. Foglalkozás szempontjából már nem ilyen nagy a megoszlás, az idegenek 80 százaléka kereskedő vagy kereskedelmi alkalmazott. Jönnék azonkívül családi ügyben, jönnek tanulmányutra (különösen újságírók) és jönnek — szintén igen szép számmal — kenyeret keresni artisták és színészek.

Devizák	Erdélyi pénzpiac nov. 28-án						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vahely	N.-Szeben	
Zürich	3470—50	35—3480	3480—50	35—3470	35—3480	—	2-90—3-00
Newyork	199—96	201—199	198—96	201—199	202—198	—	045-90—046-00
London	870—60	—	870—62	—	—	—	0110—01120
Páris	—	—	—	—	—	—	10-90—11-20
Milano	—	—	—	—	—	—	8-60—8-70
Prága	580—70	—	580—70	580—70	—	—	16-70—16-90
Belf. m. k.	—	—	—	168	—	—	16500—16700
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800—9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42-55—42-60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	—	—	—	—	—	—	35000—35500

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

HIR

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja
Felelős szerkesztő: Dr. Ma
Az Uj Kelet cikkeinek után
jelölésével engedjük
Előfizetési árak: Egy hónap
félre 320 lei, egész
évre 640 lei, külföldön a
Radior Publicitate (Bu
hirdetési iroda vesz

Bulgária viss
internált bolgárok k
jelentik: A román-bolg
közölednek. Hivatalos
majdnem minden javasl
fontosabb ügyek között
ternált bolgároké is. A
bukaresti béke után az
bocsátotta és egymillióh
fizetett nekik. Ez össze
fizetett háromszázezer
fogja visszafizetni. Kéts
mány elengedett, mert
alattvalók kapták. A D
csak akkor nyerne ké
szenvetnek, ha pénzüke
tőlük az internálás ide
a bolgárok vagyonain
feloldásáról szólnak. I
háromszázezer lejt köv
ciákat kíván Bulgáriát

Az írói olim
Vasárnap délelőtt feltű
művészek mutatkozna
kolozsvári Magyar Szin
zeti be a műsört egy
férjének műfordításait
költőktől szaval és Nagy
el. Zala Béla szavaló
seket ad elő. Az arad
Szabó István, a lugos
az érdekes novellista,
A változatos műsört I
Rácz Imre operanéke
művész közreműködés

Delegátusv
gresszusra. Decemb
Erdély és a csatolt r
ortodox kongresszus,
ben lázasan készülök
biharmegyei Margitt
Adolf kereskedőt vál
séggel a kongresszus

Csak a ro
nyeket továbbítja
közli a következőket
az ország területén
ken (sürgöny, távira
pénzesutalvány) a fe
hatóan tüntesse fel.
hivatal nevét kizáró
leg nagy betűkkel.
küldemények, illet
posta-távírhivatal,
postát, azonkívül a
ségek mellett mindig
nevét is. A külföldi
mindig feltüntetend

Évi egyr
nagyváradi árva
zsidó árva gondozó e
elnökletével tegnap
sen bejelentették, b
járul hozzá az árva

Ortodox
dévai statusquo izr.
tartott rendkívüli
érdeklődés mellett
adható összes szava
hogy a hitközség á
irány biztosítására
módosítása megfelle
elhatározta, hogy
irányu tagokból vá

Elsőrendű
apritott és vágott.
tűzfiraktárában
(Gyufagyár-u.) Tel

Világos,
restetik. Értekezhe
Regina Maria 5.

Manomete

Grünwald üvegsziszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
 és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök *Strada Garilozy 13. szám*

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és tekintse meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
 ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
 sztalosok furnárszükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

PYROL

FÉMTISZÍTÓSZER

November 30-ig

mindenki

ingyen

vásárolhat

egy napig

ha szükségletét a kisorsolt

ingyen napon

szerezte be

Dick Jakob és Fia
cégnél

Cluj, Strada Regina Maria

5

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára

HAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Sándor Ágoston Utóda

cégné békebeli női és férfi

bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműket

mérték után vállaltunk

Külföldi likőr- és pezsgő-
 különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare
 Bémer-tér. 1392

Modern üvegsziszolda és tükörgyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legjobb tükröket és butor-
 üvegeket minden Ujrafoncsorozás
 méretben és Ujrafoncsorozás
 mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Emil Blaga autóraktára
Cluj

Kiváratra árjegyzékkel
szolgál

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle
porharak,
demyonok,
palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954

RT

ek. Hollandia—Svájc
 4:2 (1:1). A
 pata vasárnap a cseh
 ettjével, a szimpatikus
 ét. A Slavia nehezen
 t. DFC—Victoria 7:1

bergi FC—Müncheni
 Wacker jó játéka. SV
 7:1. SV Hamburg—

6:4 (3:1). Simme-
 WAF—Ostmark 2:0
 0 (0:0).

belügyminisztériumtól
 élyt. Az aradi szövét-
 g benevezzen a II-od
 elmaradt őszi mérkő-

égített fiatalember, ki

könyvelő
lező
armatárakban

res azonnalra alkalma-
 tet „Üzletvezető vagy
 kiadóhivatala továbbit

clpész

övászón

nál Cluj-Kolozsvár
anlatot

gkészletek

..... 265.—
 angol forma,
 is tányérral 20.—
 észe hozzá-
 yérral 18.—

küzlet:
 u-Murás
 on 2—97

**Gyermek-
 kabátok 800
 lejtől, boák
 900 lejtől
 feljebb**

Izrael Dezső szücsáruháza

Cluj, Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

Legujabb szőrmemodellek raktáron!

**Szőrmék
 átalakítása
 és festése
 a legjutányo-
 sabb árban**

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.
1870 **Pinkler Antal** Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Telefon 51. **Ládagyár** Főközet: Egeres
Mindenemű ládákat és fadobozókat beszeresve azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb áron 1931
Sajovics és Lebovits lakerekeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauji (volt Kajantói-ut) 1 szám

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönye: J. Vaere. Cluj
Ékszerárúgyártás, nagykereskedés
Fogószati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-ékszerek
Klenze és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezstíri tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárusítóknak!

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János
elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája
Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bólyal-u.)
Újonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és tekercselőműhely. Szakszerű javítások és áttekeresések. Gyenge áramú és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Borszivattyúk és sörpincészetek be- rendezések

kaphatók a
Banca Industrială și Comercială-nal, Cluj, Strada Regina Maria 49.
(volt Deák Ferenc-utca)

Épületüvegezés, képeretezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatüveg, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás
Ausländer Rudolfnál
Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban és naponta frissen vágott liba és frissen szűrt libaszir kapható:
Lebovics szalámigyár
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen

Longines

ébresztőórák
7 nagydíj

cipő a legjobb!

Zsák
Zsineg
Kötél

HAVAS DEZSŐ
Timișoara

Azonnal beköltözhető adómentes modern új két utcára nyíló Lertes családi ház sürgősen eladó kedvező fizetési feltételek mellett. Rákóczi-ut 19.
Zsidó családnál ebéd és vacsora kapható kihordásra is. Ugyanott 2 fiatalember kosztót és lakást kaphat. Egyetem-u. 5. sz. ajtó 3. 6468

Aarhus Oliefabrik A/s. aarhusi (Dánia) gyárban készült
„Rose“
együtt, minden idegen anyagoktól mentes, tiszta, 100%-os
Cocos-ételzsir
minden más készítményt minőségben messze felülmúl!

כשר אף למהדרין כפי עדותו של הרב הגדול סוה קאפל רייד אבדקדק בודאפעסט שוה

Használatban
ízletes, kellemes, egészséges és cca 20%-kal szaporább más készítményeknél.
Csak egyszer tegyen próbát!
Kapható minden nagyobb fűszer- és esemegetizletben.
Képviselet és gyári lerakat:
Luka Gyula
Keresk. és Bizományi Vállalatnál
Turda (Torda)
Telefon 6

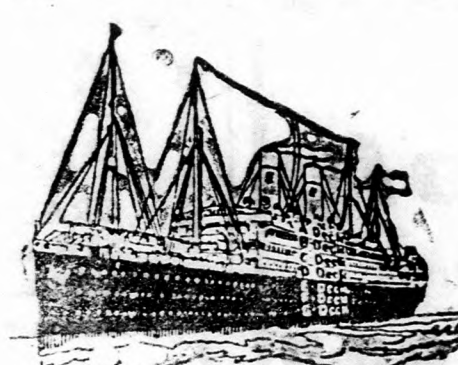
BYRON LINE LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxusgőzöskkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztegzár nélkül. Az utazás tartama 16 nap tengerentuli luxusgőzössel.
Constantinople 25.000 tonnás
Byron 22.000 tonnás
Themistocles . 18.000 tonnás

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50 százalékkal olcsóbb és lejben fizetendő. Összes előirt okmányokat az utlevéllel és négy aláírt fényképpel beküldve, a regisztrálást és az amerikai vízum megszerzését még most elvállaljuk. Minden érdeklődő saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát, ha bizalommal fordul központi irodánkhoz, ahol bármely információt szívesen megadunk

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

Az 1923—924. évi divat szenzációs szép anyagjai nagy választékban

★ Kabát-, alj- és ruhaszövetek, Monre, brocat, maroquen, georgette, crep de chien, selymek, velour, chiffon, ruhahársonyok minden színben

★ **GRÜNWALD ÉS STEINER**
női divatkülönlegességek áruháza Kolozsvár Piata Unirii 12.

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍN
Csütörtök: Bajazzók. Elő
Péntek: Szentiványi álom
Szombat délután: Tangó

MOZGÓ

Select-Mozgó:
Művészeti esemény! A szadalmi dráma hat felvonással. Rassy Klára. Az Egei gédiája. Soha seholy kifejezésre nem jutott adata. A drámairodalom

Uránia-Mozgó
Eiga vagy egy szerzetes tragédia 6 felvonással. Magda Sonja, Tini S. Mann, M. Neufeld, M. Fehér Frigyes. Hogy történt a lengyel kiskirály

Apollo-Mozgó:
Az ököljog. Izgalmas népszerű. Főszerepben feld. Szenzációs gyilkosmeseszöveg, hihetetlen Comunitatea Evrească. Hi

No. 168/923. sz. Pá
A eluj-kolozsvári ezennél pályázatot hirdet hus kimerési jog bérbe. Az írásbeli pályázat ber 15-ig nyújtan. (Calea Regele Ferdinand tételek is megtehetőek. Cluj-Kolozsvár, 19

30

Meglo

PÉ

takari

Bata ci

mert legtartós

Női egész bagaria c
Női félcipő . . .
Férfi egész cipő .
Félcipő
Bársony kivágott ci
Gyári leraka
Eredeti

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Bajazzók. Előtte Crainquebille.
Péntek: Szentiványi álom.
Szombat délután: Tangókirálynő.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Csütörtök, nov. 29-én. Művészeti esemény! Az arany. Kolosszális társadalmi dráma hat felvonásban. — Főszerepben Rassay Klára. Az Ember végzete és örök tragédiája. Soha sehol szebben és nagyszerűbben kifejezésre nem juttatták az Aranyborjú imádatát. A drámairodalom remekműve.

Uránia-Mozgó: Csütörtök, november 29. *Elga vagy egy szerzetes élményei.* Megrázó lengyel tragédia 6 felvonásban. — Főszerepekben Magda Sonja, Tini Senders, Augusta Liedermann, M. Neufeld, M. Jervient, Viktor Frank, Fehér Frigyes. Hogyan büntették a házasságtörést a lengyel kiskirályok.

Apolló-Mozgó: Csütörtök, november 29. *Az éjszakai.* Izgalmas kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben Dora Kaiser és Max Neufeld. Szenzációs gyilkossági eset, a legérdekesebb mesezövé, hihetetlenül izgalmas film.

Comunitatea Evrească din Cluj. Kolozsvári Izraelita Hitközség

No. 147-923. sz.

Pályázat

A cluj-kolozsvári izraelita hitközség előjárásága szerinti pályázatot hirdet a baromfivágás és a kóser-hus kimérési jog bérbevételére.

Az írásbeli pályázatok legkésőbb f. évi december 15-éig nyújtandók be a titkári hivatalnak (Casa Regală Ferdinand No. 52.), hol a részletes feltételek is megtudhatók.

Cluj-Kolozsvár, 1923 november hó 25-én.

Az előjáráság.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcsönintézet, javítóműhely saját cégjelzésű berendezéssel

Albala Izsó Timişoara

II. Piața Traian 2. szám. Sürgőny cím: Albala Timisoara-Fabrica Interurban telefon 69

Kaiser-Borax

Lemosás

Mindenkinek nagy

Aldás

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479 Barok, csillag és virágcsiszolással, valamint adóit rajzok után művészi kivitelben készít HUNWALD, üvegciszoldó és tükörgyára CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3. Hibás tükröket újra fonsoroz

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZASI TARSASAG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille

Constanța direkt Canada

Constanța-Délamerika

A „Canada“ hajó indul december 8-án.

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia“ Pasagiul Comedia, Bukarest

és a „Reclama“ Cluj

Ritka film-esemény!

Csütörtökön, november 29-én indul a

„Select“ mozgóban

a drámairodalom remekműve:

AZ

arany

Kolosszális társadalmi dráma
6 felvonásban.

Az ember végzete
és örök tragédiája!

A legértékesebb filmek egyike
ugy irodalmilag, mint technikailag.

Főszerepben az új mozistar:

Rassay Klára

Ritka film-esemény!

300%

Megtakarítást
a bőrtalppal
szemben nyújt
a Palma
csukkarok és talp

PÉNZT

takarít meg, ha

Bata cipőt visel,

mert legtartósabb és legolcsóbb

Női egész bagaria cipő 390-től

Női félcipő 340-től

Férfi egész cipő 540-től

Félcipő 240-től

Bársony kivágott cipők ára lei . . 310-től

Gyári lerakat: Cluj, F6tér 9.

Eredeti gyári árak!

A/s. aarhusi

n készült

e“

gen anyagoktól

100%-os

telzsir

itményt minő-

felülmul!

כשר און

כפי עדותו

סויה קיי

אבוקדו בני

latban

egészséges és

aporább más

veknél.

gyen próbát!

nagyobb fűszer-

fűzetben.

gyári lerakat:

Gyula

ányi Vállalatnál

(Torda)

n 6

★

Co.

No. 1.

York

tegzár nélkül.

tama 16 nap

luxusgözzessel.

25.000 tonnás

22.000 tonnás

18.000 tonnás

es előirt okmá-

rizum megszer-

nát, ha bizalom-

nk

ris No. 1.

ALD

NER

uháza Kolozsvár

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 banti bélyegköltőség fizetendő.

Butor! Legolesőbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Egy jókarban levő „National” pénzszekrény és egy fürdőszobába való gázkazán eladó. — Heimann Lipót és Tsa Nagyvárad, Zöldfa-u. 6552

Jól bevezetett helybeli ügynök, ki a rövid- és papírszakmában teljes jártassággal bír, azonnalra felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 6555

Egy 375 literes elsőrendű, alighasznált, keverő lapátokkal ellátott pálinkafőző rézüst eladó. Halász Adolf szeszgyári bérletnél Ghorgheni Csikmegeye. 6561

Eladó jókarban levő férfi öltönyök Erzsébet-u. 6. sz. földszint.

Sürgösen eladó!

Egy 60 HP Deutz-Köln gyártmányu üzemen levő modern felszerelt

szivógázmotor

összes tartozékaival 300.000 lejért, továbbá egy 40 HP Marschall-gyártmányu magas és alacsony nyomású, kissé javításra szoruló félszabályozógép 120 ezer lejért

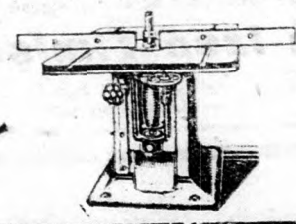
Sebestyén Mark Lugoj Hotel Dacia

Ügyes, fiatal vaskereskedő segédet kerestünk azonnali belépésre. Izsák Testvérek és Sternberg Marosvásárhely. 6559

Fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres lehetőséggel szombat megtartásával. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 6560

Raktárról szállítjuk azonnal

Framag-Gaggenau gyártmányu következő famegmunkálógépeket

- Gatter 30 coil
- Háromoldalú gyalugépek
- Egyengető gyalugéptengely
- Hosszlyukfűrőgépek, köszörűgépek
- Szallagfűrész 700, 800 és 900 m³/m
- Egyengető gyalugép 400, 500 m³/m
- Egyetemes szallagfűrész
- Vastagság gyalugépek
- Gömbgyalugép
- Marógépek

Technica Rt.

Tárgul-Mures
Sürgöncim: Technica * Telefonsz. 336

Vajpergament, zsirpapir

Lepagenál Cluj Kérjen mintás ajánlatot

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divátövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Lusztig és Nussbacher

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Irodalmi szenzáció!

Lebillincselő olvasmány!

Sas László fantasztikus regénye

VIVIANNA

Démonok, tébolyultak és halálthordozók

Egy kötetnek ára 35 lei

Kapható a Pallas Hirlapterjesztőnél. Amatőr-példányok díszes kötésben 100— és 150— lei áron az Uj Kelet könyvosztályában.

AKI AMERIKA, KANADA, ARGENTINIA, BRAZILIABA

gyorsan, kényelmesen, olcsón, biztosan és direkt akar utazni, az irjon azonnal

COSULICH LINE

Bucuresti, Calea Grivitei 181.

Levelezés az összes nyelveken. Utasok szállítása modern kettősosavaru gyorsgőzösökön. Tengeri utazás tartama csak 7 nap Nagy, levegős kabinok 2, 4 és 6 személy részére. Kitűnő ellátás. Számos köszönőírás.

Kérjen azonnal prospektust.

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Bratianu 4/a

Telefonszám 11-59

Boln zombolyai eserépgyárak kizárólagos képviselote

Bármely mennyiséget szállit! Kérjen mintát és árajánlatot!

IZRAEL & Co

szőrmeáruházában
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth L.-u.)
2. szám

Bundák 16000

Sportkabátok. 3000

Boák 475

Gyermekkabátok 800

leitől feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeáruházban!

"LEBEDA"

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapot-stb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

- paplant,
- matracot,
- párnát és
- mindennemű ágyneműt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

- lőszört,
- disznószört,
- kecskeszört,
- gyapjut,
- tollat,
- afric és
- Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

- kórházi,
- közintézeti,
- szállodai
- felszerelések
- szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop. (Brassai-utca)

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 97
Zs. N. Sz. — — 53
A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek címezendők. Kéziratokat ne adunk vissza

Cluj-Kolozsvár * V

Uj antan

Megoldhatatlan az európai politikának Anglia, bár kifejezett tikáját, mégsem mert Napról-napra veszíti és hatalmi pozíciót, egyre halkabb és er francia politika miatt mer végleg leszámolt tiltakozni e politika emlegetett európai egíngött és minél mély nyomorúságában, ann Franciország javára. de tenni mégsem tud utóbbi angol trónbegezte le, hogy Franc Angliának Németorsz javaslatait, de hogy zik tenni az angol k a trónbeszéd. Mi leh nek? Miért nem szá dekei védelmére?

Lassan-lassan érzí magát elég erő még mindig fegyver glia ugyszólván egy politikájával, Francia zallus-államok egész A francia propagand lábai alól az egész is sikeresen lázította ellen. Az angol poli nak, hogy mai elszí keveredjék Franciaó nikusg tiltakozásokk zékekkel.

A háttérben műhelyében, lázas számító üzletember tolt ki a leszámoló segítőársakat keres kártyákat és minde gyorsmozgásu tran szemléltő fogalmat se óriási erőtesítéseket hogy egyes államok Lloyd George amer variassági látogatás lensúlyozása volt a erősödő francia be sen oldotta meg te vissza Európába. C hete alatt sikerült ményt teljesen An vetkezményei már tikájában. Lloyd C Ku-Klux-Klanig m gyalt Amerikában kívül ügyesen, ne sebb demagóg fo Erópa helyzetét, a Amerika az közelebbi szövetsé sült-Államok egyé viszont Anglia s legközelekvőbb g Spanyolországgal mindkét államot r Olaszországnak m Spanyolországnak a Gibraltár-soros alatt hallani sem kérdésben tárgya ban elérkezett a maták puhatólón ban, mi lenne spanyol szövetség ger, Madridban Még nem meg semmit sem ban máris növe britannia engedé már azt is tudj